

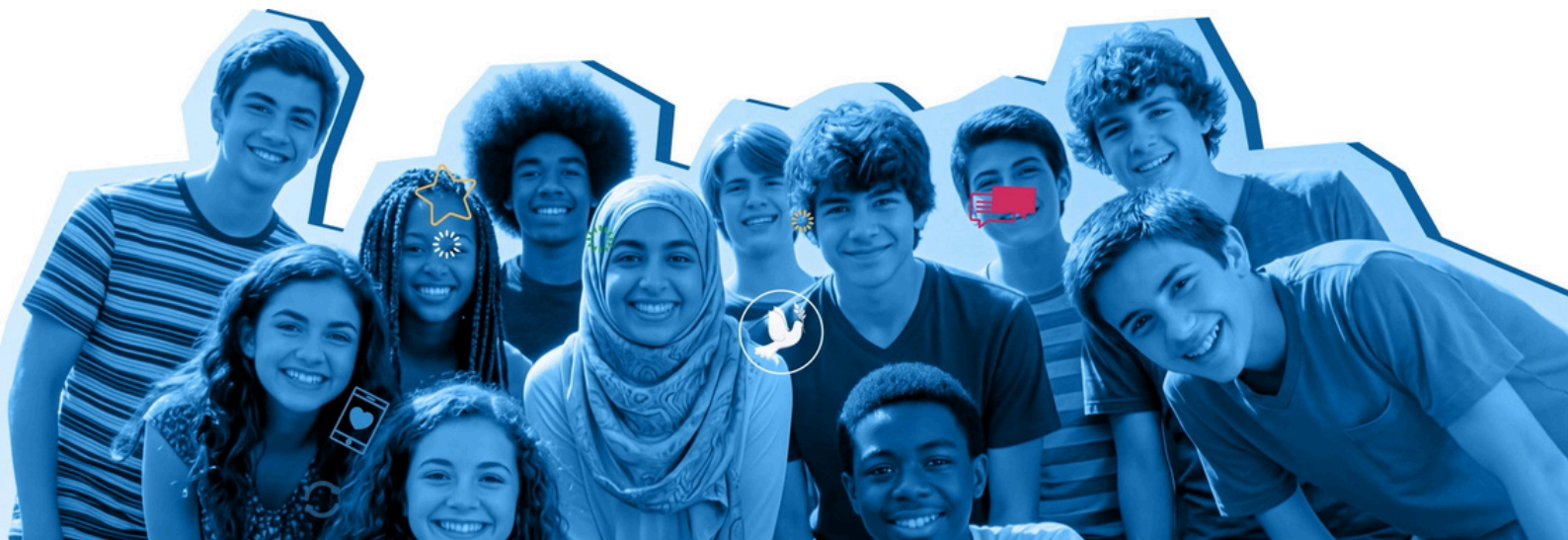


Situacions d'aprenentatge

Viralitzem la pau

Formació professional (FP)





Viralitzem la pau és una proposta educativa desenvolupada per © ONGD SED 2026. Aquest material està sota llicència Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0.

Elaborat per: comissió d'ETCG de l'ONGD SED, integrada per Ana Martín Bautista, Cristian Gómez Martín, Florencia Agustina Bulacio Vaira, Izaskun Adot Larumbe i Tania Díaz Basurdo, amb el suport de la coordinadora de projectes, Ana Fernández Moya, i de Beatriz de la Banda Velázquez, membre de la comissió permanent.

Revisió tècnica a càrrec de: Nuria Salvatierra Villada, Jesús Rojas Aguilar, Rocío Rodríguez Rueda, Esther Lechado Hurtado, Coral de la Camara García, Teresa Rodríguez Pérez de Ayala, Isabel de la Cruz Sierra, Agnola Soler Ortiz, Inmaculada Llacer Moreno Auriol i M^a del Carmen Millán Herrera, equip docent del Col·legi Marista de Sevilla.

Disseny de: Zootropo Studio.

Maquetació a càrrec de: Victoria Daima, responsable de comunicació de l'ONGD SED.

SdA 1: «Viralitzem la pau: hackejant l'odi»

Connexió amb els ODS

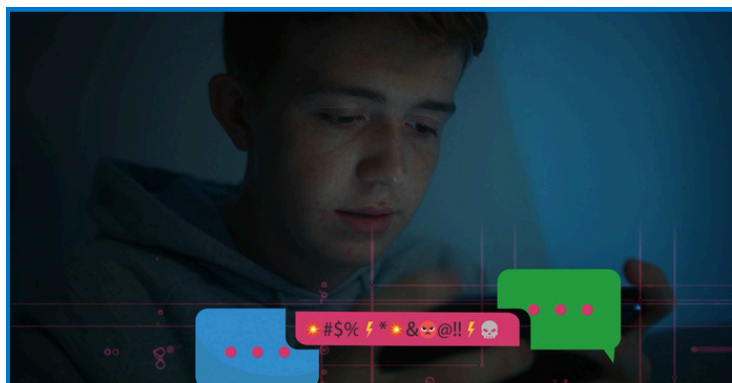


Volem justificar la necessitat de promoure societats pacífiques i inclusives, en el context d'un panorama internacional de 37 conflictes armats arreu del món i un augment del 22% en la mortalitat civil.

Context

Abordem la "digitalització de la intolerància" i la polarització a les xarxes socials, que a Espanya afecta un 83% de la joventut.

Font: [document base de la campanya 'Viralitzem la pau'](#)



Objectius

Les activitats recollides en aquesta guia formen un conjunt de propostes per treballar els continguts de la campanya. No cal desenvolupar-les totes; el docent pot seleccionar una o diverses activitats i dinàmiques en funció del temps disponible, la programació de l'aula i les característiques del seu alumnat. Els objectius són:

- Comprendre que el conflicte forma part de la convivència, però que la violència no és l'única manera de gestionar-lo: volem superar la idea que tot conflicte és necessàriament negatiu i entendre'l com una possible oportunitat de transformació quan s'aborda de manera pacífica.
- Diferenciar entre pau negativa i pau positiva: els alumnes han de comprendre que la pau no consisteix únicament en el fet que no hi hagi guerra o violència visible, sinó també a abordar les injustícies, les desigualtats i les causes estructurals que generen aquests conflictes.

- Desenvolupar el pensament crític per afrontar els conflictes i les desigualtats globals: l'activitat té com a objectiu que l'alumnat sigui capaç d'analitzar les causes profundes dels conflictes i no quedar-se únicament en la violència visible o en els titulars.
- Comprendre com funcionen els algorismes i les bústies informatives: es pretén que els joves identifiquin com les xarxes socials poden afavorir continguts que generen indignació, por o confrontació, i que siguin capaços de reconèixer possibles biaixos i dinàmiques de polarització.
- Reconèixer la relació entre violència, desigualtat i discriminació: la proposta connecta els conflictes amb factors com la desigualtat de gènere, la pobresa, l'exclusió i altres formes de violència estructural.
- Aprendre i practicar eines concretes de comunicació no violenta (CNV): l'alumnat ha d'aprendre a expressar fets, sentiments, necessitats i peticions sense recórrer a la desqualificació, l'insult o la violència verbal.
- Desenvolupar empatia i responsabilitat sobre l'impacte de les pròpies accions: un dels objectius més importants és que els alumnes reflexionin sobre com els seus comentaris, silencis, m'agrada, comparticions o la participació en dinàmiques de linxament digital poden afectar altres persones.
- Promoure una participació digital més ètica, conscient i responsable: l'activitat pretén que els nostres estudiants no es limitin a detectar l'odi, sinó que aprenguin a respondre-hi de manera ferma, crítica i respectuosa, sense reproduir les mateixes dinàmiques de confrontació que pretén combatre.
- Capacitar l'alumnat per crear contranarratives i continguts que promoguin la pau: el producte final té com a finalitat que els alumnes siguin capaços d'elaborar missatges, infografies o vídeos que desmuntin prejudicis i discursos d'odi des de l'ètica de la cura i la comunicació no violenta.
- Afavorir l'autoconeixement i l'autocontrol: la proposta pretén que cada estudiant sigui més conscient de les seves pròpies reaccions, de la influència del grup i de la manera com les seves decisions poden contribuir a generar conflicte o, per contra, a construir convivència.
- Reforçar la idea que la pau també es construeix en les accions quotidianes: l'objectiu últim és acostar la construcció de la pau a l'experiència diària de l'alumnat: com debat, com respon a una provocació, com tracta els altres i com participa en els espais digitals i presencials.

Elements curriculars

Competències clau:

- CCL (competència en comunicació lingüística): per a l'ús de la Comunicació No Violenta (CNV) i la contranarrativa digital.
- CD (competència digital): identificació de biaixos d'algorismes i creació de continguts ètics a les xarxes.
- CPSAA (competència personal, social i d'aprendre a aprendre): gestió pacífica de conflictes i autoavaluació de l'autocura.
- CC (competència ciutadana): comprensió del marc normatiu i la realitat geopolítica internacional.



Sabers bàsics



- **Bloc teòric:** pau positiva (presència de justícia social) vs. pau negativa (simple absència de guerra). La lupa de la transformació, de Johan Galtung i John Paul Lederach (anàlisi de les causes estructurals del conflicte).
- **Bloc normatiu:** marc constitucional espanyol i la LOPIVI (Llei Orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència).
- **Bloc digital i de gènere:** funcionament de les bombolles de filtre (algorismes). Intersecció entre la bretxa de gènere i la vulnerabilitat davant els conflictes.

Criteris d'avaluació

- Capacitat de l'alumne per identificar biaixos algorítmics i aplicar la comunicació no violenta (CNV).

Seqüència d'activitats



Us proposem una situació d'aprenentatge amb tres fases per poder treballar en dies clau, com ara la jornada SED, el Dia Escolar de la No-violència i la Pau (30 de gener), el Dia de la Internet Segura (9 de febrer) o un altre moment del curs.

Fase	Sessió	Activitat Principal
Motivació	El conflicte com a motor: debat dirigit sobre la inherència del conflicte. Mapatge de crisis actuals (Sudan, Haití).	Mur en format físic o digital de reflexions (ex.: Padlet)
Investigació	La màquina de l'odi: anàlisi de com els algorismes premien la confrontació (+70% de velocitat) i la seva relació amb la desigualtat de gènere.	Informe breu o mapa conceptual de "bústies informatives"
Consolidació	Gimnàs de la pau: taller pràctic de les quatre fases de la CNV i estudi de casos reals de l'ONGD SED (Colòmbia/Hondures).	Role-play de mediació entre iguals
Aplicació	Hackers de la pau: creació del producte final ("vacunes digitals": infografies, vídeos ètics curts).	Prototip del contingut digital
Avaluació	Cercles de diàleg: coavaluació de l'impacte de la campanya i autoavaluació.	Dossier digital finalitzat

Fase A: motivació i activació

Objectiu: trencar idees preconcebudes sobre el conflicte.

Activitat: debatre la idea que el conflicte és inherent a la vida i pot ser una font de creativitat si es gestiona sense violència. Analitzar notícies sobre punts crítics, com ara el Sudan o Haití, i identificar:

- La violència visible: els tirotejos, les bandes, els tancs (pau negativa).
- La violència invisible o estructural: la manca d'escoles, el masclisme, la pobresa, el control de l'or (el que cal resoldre per aconseguir la pau positiva).

Recursos per a la fase A:

- Un ordinador per grup amb la llista de notícies del país. En cas que no sigui possible, es pot fer servir un cas per a tots els grups i, des d'un projector, repassar les fonts abans de buidar conclusions en cada fitxa grupal.
- Imprimir la fitxa grupal de treball.

1. Preguntes per al debat guiat: la inherència del conflicte

L'objectiu d'aquestes preguntes és trencar idees preconcebudes i passar de la idea que el conflicte és "dolent per definició" a entendre'l com una oportunitat de transformació i creativitat si es gestiona sense violència.

Pots plantejar-les llançant-les al grup gran o dividint la classe en petits grups:

- **Per trencar el gel:** "Quan sentiu la paraula conflicte, què és el primer que us ve al cap? Per què tendim a associar conflicte automàticament amb guerra o violència física?"
- **Sobre la inevitabilitat:** "Creieu que és possible una vida humana, una parella o una societat en què mai no hi hagi un conflicte? Si el conflicte és inherent a la convivència, l'objectiu de la societat ha de ser eliminar els conflictes, o aprendre a conviure-hi?"
- **El conflicte com a motor creatiu:** "Se us acut cap progrés social o dret històric (ex.: el vot femení, la jornada laboral de 8 hores) que s'hagi aconseguit sense un conflicte previ? Com es pot convertir el conflicte en una font de creativitat?"
- **Foc digital (cap al tema central):** "A les xarxes socials mireu de solucionar els conflictes o simplement 'guanyar' les discussions? Quina diferència hi ha entre tenir un conflicte d'idees i exercir violència verbal/cancel·lació a internet?"

- Pregunta de tancament ètic: "Si evitem un conflicte acceptant una injustícia per 'estar en pau', estem aconseguint una pau real o només una falsa aparença de pau? (Introducció als conceptes de pau positiva vs. negativa — pàgina 26 del document base)."

2. Exemples concrets per al mapatge de crisis (Sudan i Haití)

Perquè els nostres alumnes analitzin les notícies i "cartografiïn" aquestes realitats, és fonamental donar-los dades concretes que connectin amb els sabers bàsics: la *lupa de Lederach* (buscar les causes estructurals) i la relació entre conflictes i igualtat de gènere. A continuació es presenten dos casos, Sudan i Haití, i una sèrie de notícies per llegir-les en grups i identificar la violència visible i la violència invisible o estructural, segons cada cas.

Cas 1: Sudan (Àfrica) – El conflicte pel poder i els recursos

Què està passant? (el detonant): des del mes d'abril de 2023 el país pateix una guerra civil brutal a causa de l'enfrontament entre dos generals: el líder de l'exercit oficial i el líder d'un grup paramilitar (les Forces de Suport Ràpid — RSF). Tots dos eren aliats, però van xocar a l'hora de decidir com calia integrar els paramilitars dins l'exèrcit del país.

Causes estructurals (la lupa de Lederach):

- **Econòmica:** disputa pel control dels recursos clau del país, especialment de les mines d'or i les rutes de contraban.
- **Històrica:** dècades de dictadures militars que no van permetre crear institucions democràtiques ni una societat civil forta.
- **Connexió de gènere:** el Sudan és un exemple tràgic de com les crisis s'acarnissen amb les dones. Les organitzacions internacionals denuncien l'ús de la violència sexual com a "arma de guerra" estratègica per part de les milícies, i les dones representen la immensa majoria de la població desplaçada que pateix fam extrema als camps de refugiats.

Títol	Mitjà / Organització	Què aporta per comprendre el context
<u>Em dic Reem</u>	ONGD SED i FMSI	Estat de situació de la infància, amb especial enfocament sobre el dret a l'educació.
<u>Sudan: Els països d'ingressos alts han d'aprofitar la reunió de Berlín per salvar vides quan el conflicte arriba al tercer any</u>	Amnistia Internacional	Conseqüències del conflicte sobre les dones.
<u>El Sudan, tres anys després: una guerra sense regles que ha portat al col·lapse sistemàtic del país</u>	Nacions Unides (ONU)	Contextualització general.
<u>Com afecta la guerra les dones i nenes? Una breu guia sobre el gènere i els conflictes</u>	ONU Dones	Conseqüències del conflicte sobre les dones (una mirada general).
<u>Sudan del Sud: L'augment de la violència i els desplaçaments a Jonglei posen en greu risc centenars de milers de persones, adverteix l'ACNUR</u>	ACNUR	Conseqüències del conflicte sobre la població sudanesa, amb un enfocament especial en el desplaçament forçat.

Cas 2: Haití (Amèrica) – El col·lapse institucional i el control de les bandes

Què està passant? (el detonant): després de l'assassinat del seu president el 2021, l'Estat haitià es va ensorrar gairebé per complet. Actualment no hi ha autoritats democràtiques electes i les bandes criminals armades controlen més del 80% de la capital (Port-au-Prince), un fet que paralitza hospitals, escoles i ports.

Causes estructurals (la lupa de Lederach):

- **Geopolítica i històrica:** un deute històric asfixiant imposat després de la seva independència (per ser la primera república d'esclaus lliures) i constants intervencions estrangeres fallides que en van debilitar la sobirania.
- **Social:** uns nivells de pobresa extrema i la falta absoluta d'oportunitats per a la joventut, la qual cosa converteix les bandes en l'única via d'escapada o de supervivència econòmica.
- **Connexió de gènere:** en un país amb un índex d'igualtat de gènere summament baix, les nenes i dones d'Haití pateixen un control territorial absolut per part de les bandes. La manca d'un sistema judicial real (impunitat) fa que les dones quedin desprotegides davant dels segrestos i les extorsions quotidianes, cosa que limita completament la seva llibertat de moviment per anar a treballar o a estudiar.

Títol	Mitjà / Organització	Què aporta per comprendre el context
<u>A Haití, el nombre de nens i nenes desplaçats gairebé s'ha duplicat en l'últim any.</u>	UNICEF	Estat de situació de la infància amb enfocament en el desplaçament forçat.
<u>Violència sexual i basada en gènere a Port-au-Prince (Haití).</u>	Metges Sense Fronteres	Violència cap a nenes i dones (pàgines 8-13).
<u>Com afecta la guerra les dones i nenes? Una breu guia sobre el gènere i els conflictes</u>	ONU Dones	Impacte del conflicte armat sobre les dones.



OBJECTIUS
DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

Situacions d'aprenentatge

Viralitzem la pau

Formació professional (FP)



Fitxa grupal de treball

MIGRACIÓ DEMOCRÀCIA DORPEZIA

Violència visible

Violència invisible o estructural

Fase B: investigació i anàlisi (descobriment)

Objectiu: comprendre les estructures que generen odi.

Activitat: investigar com els algorismes de les xarxes socials premien el contingut conflictiu (que es comparteix fins a un 70% més ràpid) i creen "bústies informatives". Estudiar per què el 79% dels conflictes tenen lloc en països amb baixa igualtat de gènere.

Font: document base de la campanya 'Viralitzem la pau' (Pàgines 5, 19 i 20)

Activitat 'La màquina de l'odi' (algorismes i bústies de filtre)

1. Dinàmica d'activació: l'experiment del clon (10 min)

- Reflexió: per què cada usuari d'Instagram, per exemple, té continguts totalment diferents al seu feed? Introdueix el concepte d'algorisme de recomanació i de bústia informativa.

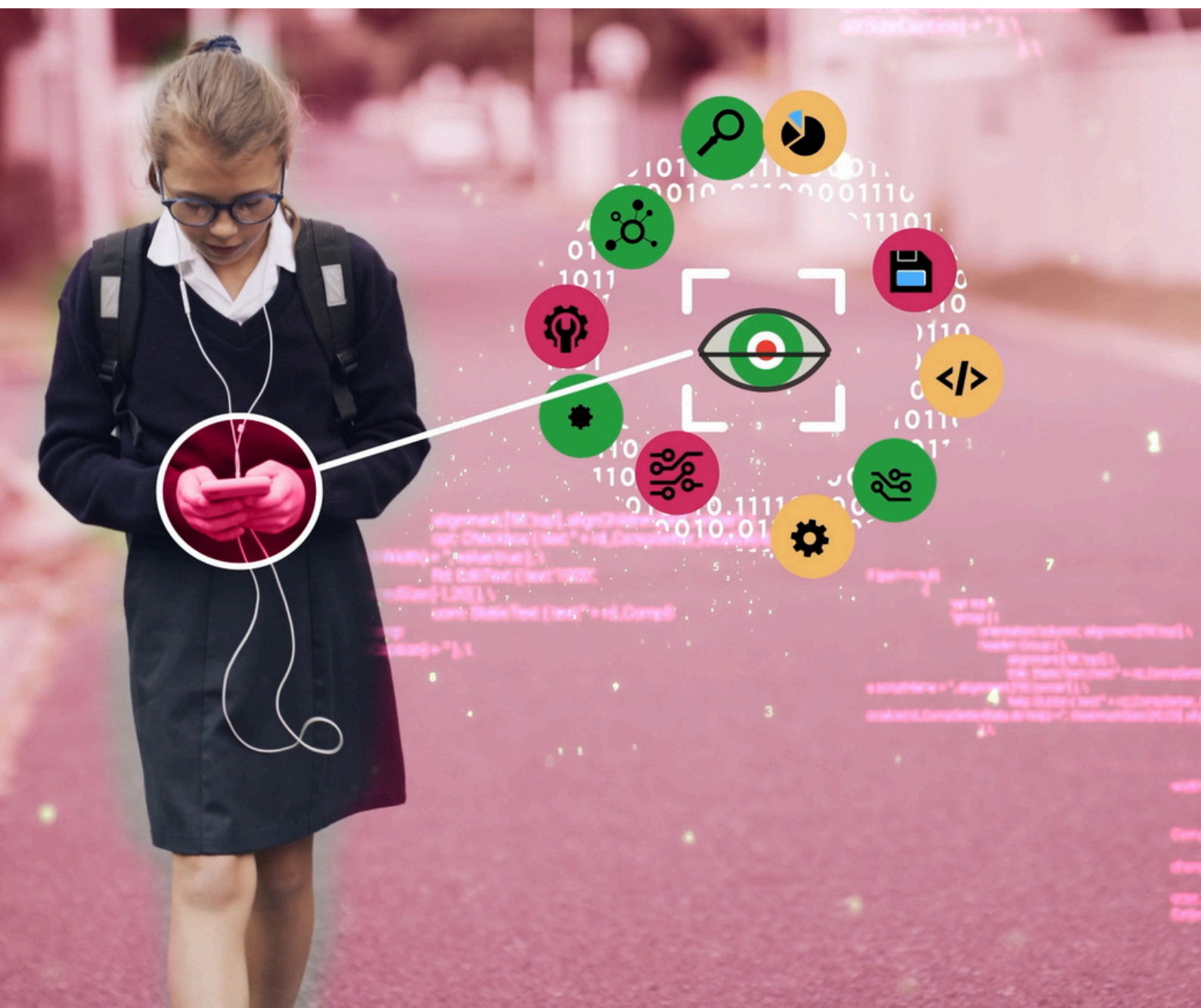
2. Nucli teoricopràctic: per què surt rendible, l'odi? (25 min)

Organitza la classe en equips d'investigació. Han d'analitzar la següent dada clau: "Els continguts conflictius es comparteixen un 70% més ràpid a les xarxes socials".

- El mecanisme tècnic: explica de manera senzilla que les plataformes tenen com a objectiu retenir la nostra atenció. Les emocions que més retenció aconseguen són la indignació, la por i la ràbia. L'algorisme no té moral ni ètica: si un contingut genera comentaris i interaccions, el comparteix segons els interessos dels usuaris, sense tenir en compte si això perjudica un determinat col·lectiu o part de la societat, si promou emocions negatives en l'audiència potencial o, encara pitjor, si aquest contingut és real o és fals. I per què el contingut que més prolifera és el que genera més indignació? Doncs perquè actualment els usuaris són més propensos a comentar una cosa que fa ràbia abans que no pas una cosa que les faci sentir bé. La conducta dels consumidors actius (prosumers) fa que l'algorisme premii els continguts que indignen.
- Anàlisi de biaixos: reparteix captures de pantalla de publicacions reals (o simulades) amb discursos d'odi o desinformació. Els alumnes han d'identificar quines estratègies s'utilitzen per "enganxar": fa servir titulars alarmistes?, busca culpables?, deshumanitza tot un col·lectiu?

3. Producte de la sessió (15 min)

Lliurable: cada equip crea un breu esquema o mapa visual que expliqui "El cicle del clickbait d'odi" (Estímul indignant — Interacció de l'usuari — Premi de l'algorisme — Viralització).



Discurs d'odi o fake news?

SHARE

*No semblen persones
que hagin escapat
d'una guerra.*



*Cada vegada que apareix una notícia sobre
robatoris, resulta que els autors sempre són
del mateix grup. Fins quan continuarem fent
veure que no passa res? Hi ha col·lectius
incompatibles amb la nostra forma de viure.*



*Els mitjans només
ensenyen una part de la
guerra perquè volen
manipular-nos.*



*Cada vegada que organitzen activitats a
l'institut per parlar de diversitat, els
estudiants surten més mal preparats. En
lloc d'ensenyar assignatures importants,
només volen imposar una manera de
pensar.*



*Els refugiats venen
perquè viuen millor aquí
que al seu país.*



*Aquest equip té jugadors
molt bons, però molts d'ells
no són realment d'aquest
país.*



*Aquest vídeo demostra el
que realment va passar.
Comparteix-lo abans que
eliminin la publicació!*



*Els refugiats són un risc per
a la nostra seguretat.*



*Ja no es pot dir res perquè de seguida
s'ofenen. Alguns col·lectius tenen més
drets que la resta. Són els veritables
privilegiats.*



Fitxa guia per al docent:

SHARE

Anàlisi del cas 1: ambdós.

Discurs fals: suposa que una persona refugiada ha de tenir un aspecte determinat.

Discurs d'odi: estigmatització i invisibilització de la gravetat del conflicte i les conseqüències sobre la població.

Anàlisi del cas 2: ambdós.

Discurs fals: utilitza "sempre" sense evidències. Presenta una opinió com si fos un fet.

Discurs d'odi: relaciona delinqüència amb identitat. Incita a la ràbia i indignació. Produeix fragmentació.

Anàlisi del cas 3: discurs fals. Desconfiança absoluta cap a tota la premsa. Si bé històricament existeixen casos de notícies falses i mitjans al servei del sensacionalisme i les primícies, això no vol dir que es pugui generalitzar respecte a la professió o el paper dels mitjans en una societat democràtica. Convida a rebutjar qualsevol informació verificada.

Anàlisi del cas 4: ambdós.

Discurs fals: presenta una opinió com si fos una veritat absoluta.

Discurs d'odi: genera rebuig envers una part de la societat i convida a la indignació. Planteja un fals dilema ("o diversitat o educació").

Anàlisi del cas 5: discurs fals. Simplificació de les causes del desplaçament. Invisibilitza guerres, persecucions o violacions dels drets humans.

Anàlisi del cas 6: discurs d'odi. Estigmatització de les persones, incita a la discriminació.

Anàlisi del cas 7: discurs fals. Un vídeo aïllat pot estar descontextualitzat. No cita cap font. Llenguatge alarmista. Crida immediata a compartir.

Anàlisi del cas 8: discurs d'odi. Incita a la por i deshumanitza.

Anàlisi del cas 9: discurs d'odi. Presenta un grup com a amenaça. Victimitza l'emissor. Busca la indignació.

Fitxa d'anàlisi per a l'alumnat (Matriu)	Discurs d'odi, fake news o tots dos?	Què vol generar?	A través de quins elements?	Quines conseqüències tindria, compartir aquest missatge?
Cas 1				
Cas 2				
Cas 3				
Cas 4				
Cas 5				
Cas 6				
Cas 7				
Cas 8				
Cas 9				

Sessió 3: L'algorisme invisible (gènere, dades i conflictes)

En aquesta sessió connectem l'enginyeria de les xarxes socials amb la crua realitat geopolítica i social, i analitzarem per què el 79% dels conflictes es produeixen en països amb baixa igualtat de gènere.

1. Dinàmica d'anàlisi: dades creuades (20 min)

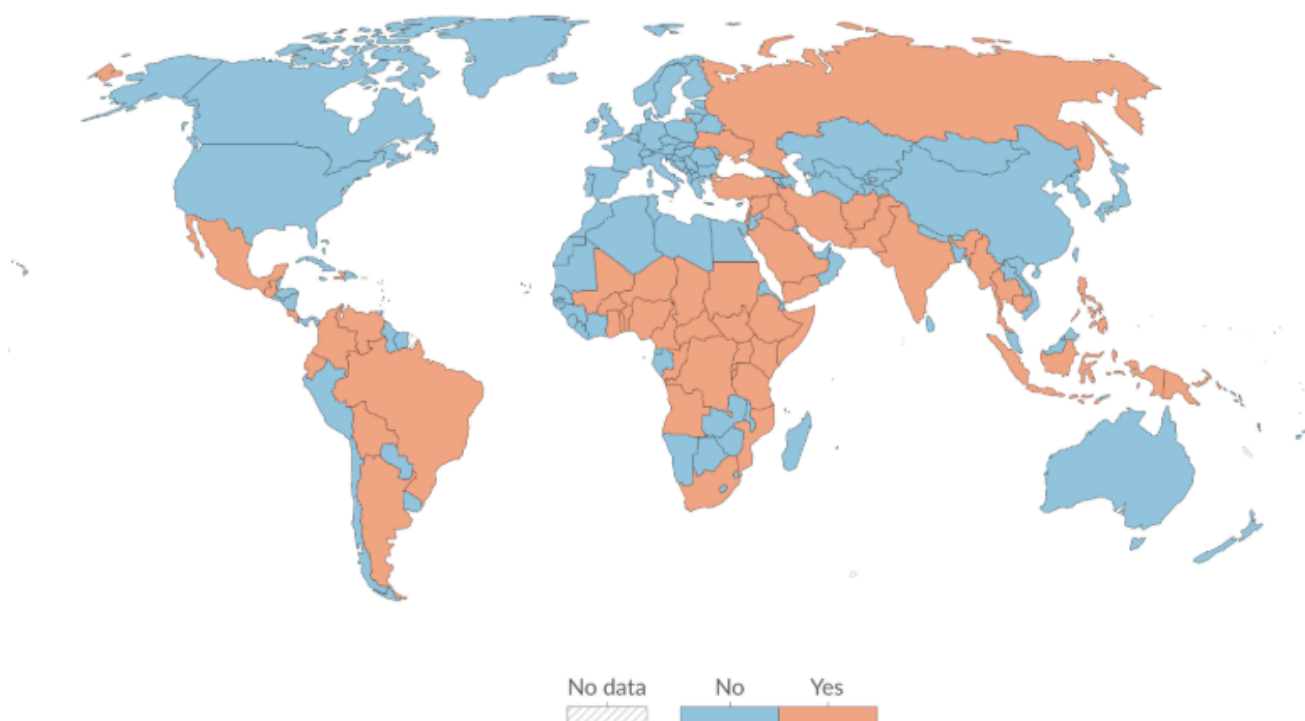
Presenta als alumnes:

a) Països amb un índex superior de conflictes armats o violència social.

Countries where armed conflicts took place, 2025

Included are armed conflicts¹ that caused at least one death in the country that year.

Our World
in Data



Data source: Uppsala Conflict Data Program (2026); geoBoundaries (2023)

OurWorldinData.org/war-and-peace | CC BY

Note: Current country borders are used across time.

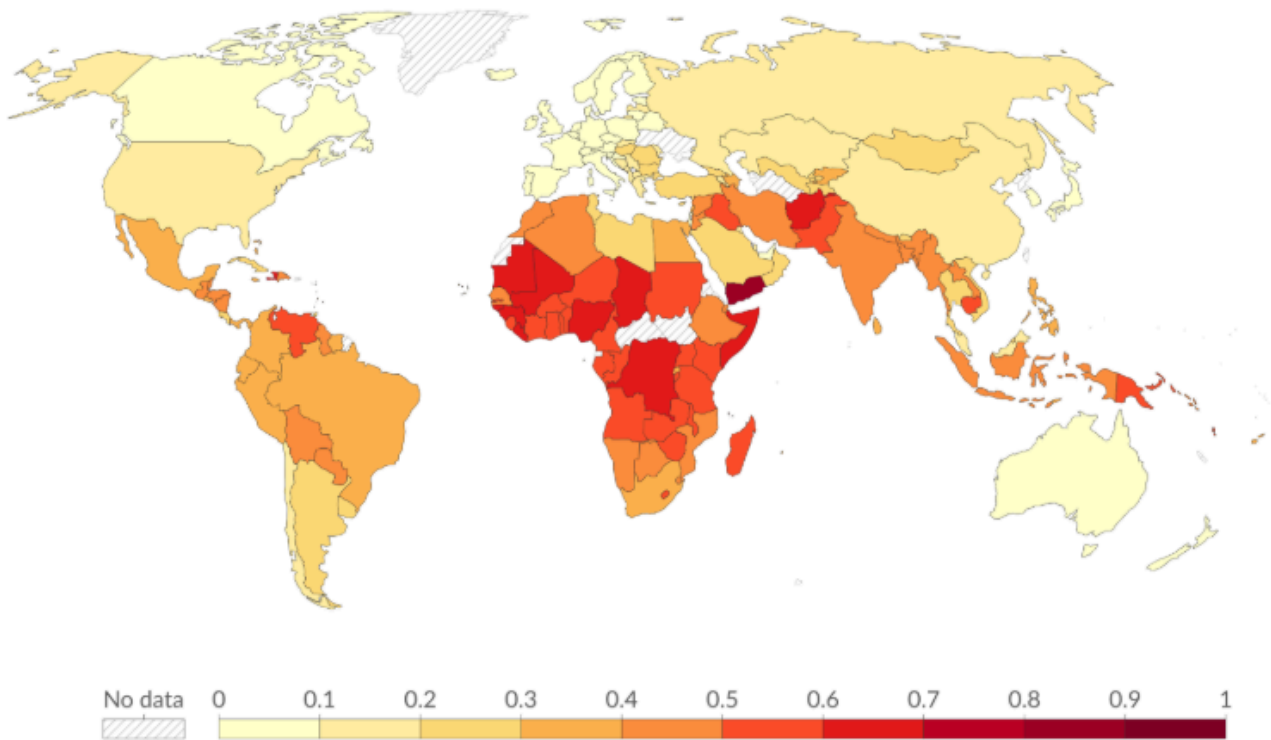
1. Armed conflict (UCDP and PRIO) A disagreement between organized groups, or between one organized group and civilians, that causes at least 25 deaths during a year. This includes combatant and civilian deaths due to fighting, but excludes deaths due to disease and starvation resulting from the conflict.

b) Països amb un índex més baix de desenvolupament de les dones (bretxa de gènere).

Gender Inequality Index, 2023

This index covers three dimensions: reproductive health, empowerment, and economic status. Scores are between 0-1 and higher values indicate higher inequalities.

Our World
in Data



Data source: UNDP, Human Development Report (2025)

OurWorldinData.org/economic-inequality-by-gender | CC BY

Font de les dades: PNUD, Informe sobre Desarrollo Humano (2025)– Consultat a:
<https://ourworldindata.org/war-and-peace#all-charts>

Preguntes d'investigació per als equips:

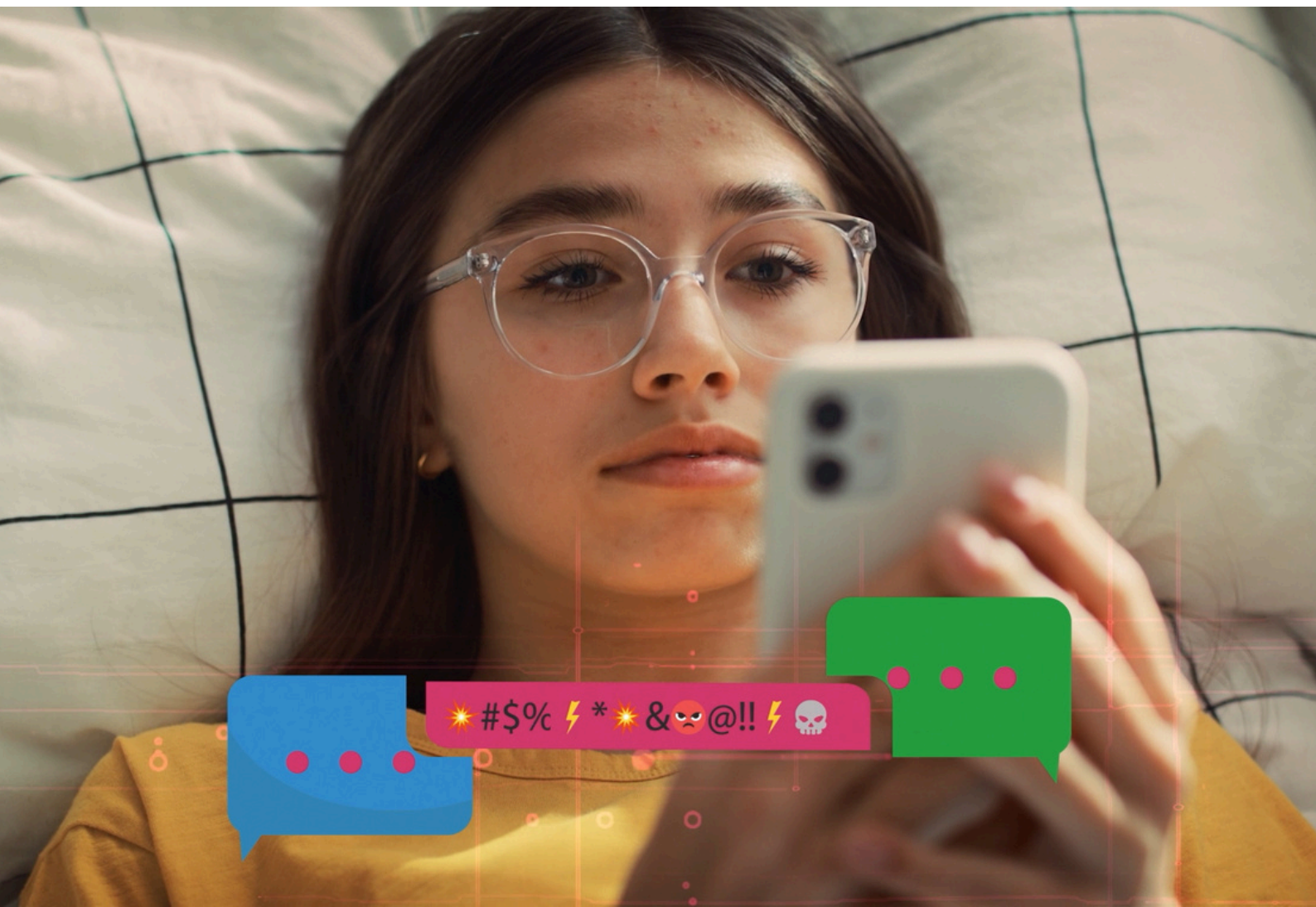
- Per què creieu que coincideixen gairebé de manera exacta els països en conflicte amb aquells on les dones tenen menys drets?
- Com afecta la "cultura de la cancel·lació" o el discurs d'odi digital de manera diferent a homes i a dones? (Introdueix el concepte de violència estètica o d'assetjament selectiu a les xarxes).

2. Debat i conclusió: hackejant el biaix (20 min)

- Reflexió guiada: si els algorismes de les xarxes socials estan dissenyats per empreses de països occidentals, com influeixen aquests biaixos algorítmics en la percepció que tenim dels conflictes al Sud Global (com el Sudan o Haití)? Ens mostren la realitat o només l'estereotip que genera més interaccions morboses?
- Connecta aquest anàlisi amb el marc normatiu (per exemple, el dret a la igualtat i a la no-discriminació de la Constitució o els principis de bon tracte de la LOPIVI).

3. Evidència d'aprenentatge (10 min)

De manera individual, o per parelles, els alumnes redactaran una conclusió d'un paràgraf al seu quadern digital, o de manera analògica als seus quaderns de paper, per respondre la pregunta: "Com s'alimenten mútuament l'odi digital i la violència estructural, en el món real?"



Fase C: consolidació i entrenament (caixa d'eines)

Objectiu: practicar habilitats de pau (comunicació no violenta).

Sessió 4: El gimnàs de la CNV (comunicació no violenta)

El model de Marshall Rosenberg (CNV) es basa a separar l'avaluació del fet i expressar el que ens passa de forma neta.

1. Dinàmica d'activació: El traductor de l'odi" (10 min)

Projecta a la pissarra un comentari hostil típic de les xarxes socials (ex.: "Ets un ignorant de merda, no tens ni idea de la que passa al món; calla, collons!").

- Repte: Pregunta a la classe: quina necessitat insatisfeta creieu que hi ha, al darrere d'aquesta ràbia? Explica que al darrere de tot discurs d'odi hi sol haver por, frustració o necessitat de pertinença.

2. Nucli pràctic: els quatre passos de la CNV (25 min)

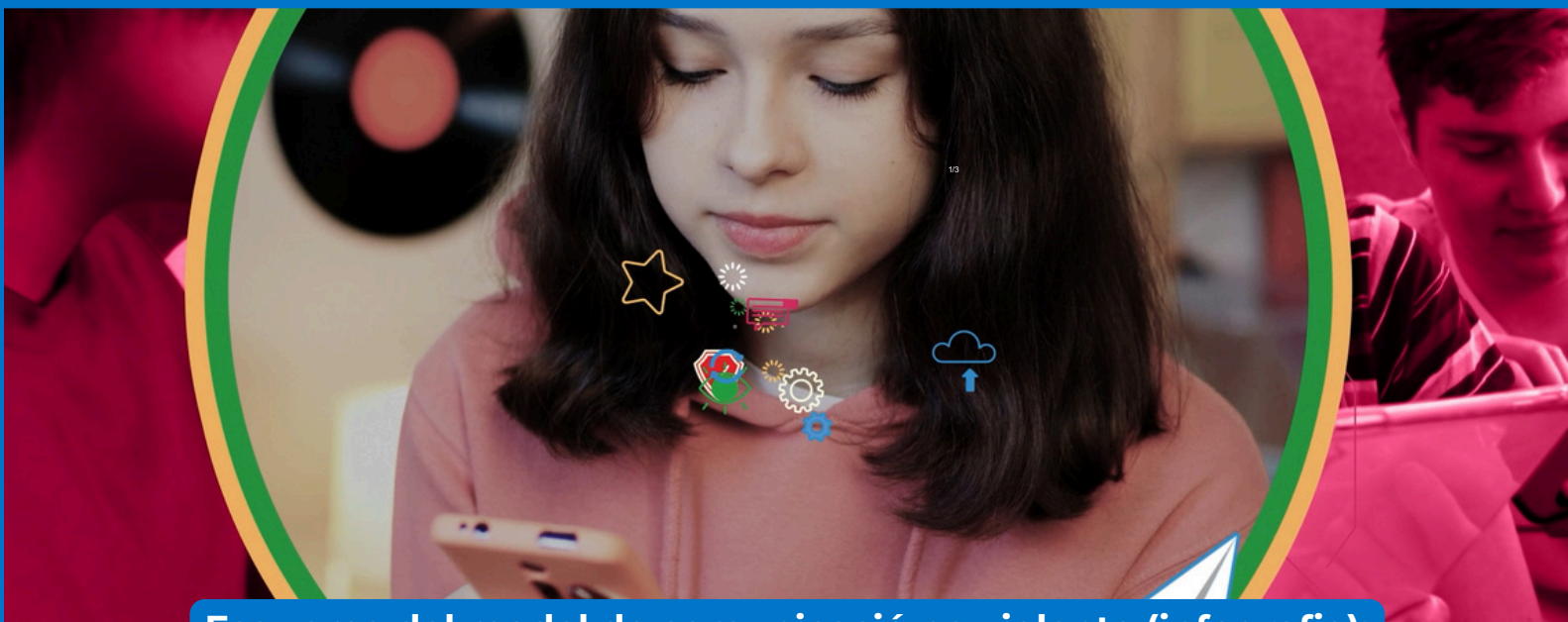
Explica els quatre components essencials que els alumnes han d'entrenar:

- Observació: descriure els fets purs i objectius, sense emetre judicis ni etiquetes (ex.: "He vist que has respost al meu comentari fent servir majúscules i paraules despectives").
- Sentiment: expressar com ens fa sentir aquesta acció des del "jo", sense culpar l'altre (ex.: "Em sento frustrat i atacat").
- Necessitat: identificar la necessitat humana universal que no està coberta (ex.: "Perquè necessito que ens comuniquem amb respecte i seguretat").
- Petició: formular una acció concreta, viable i en positiu (ex.: estaries disposat a debatre sobre la dada de l'article sense fer servir insults?).

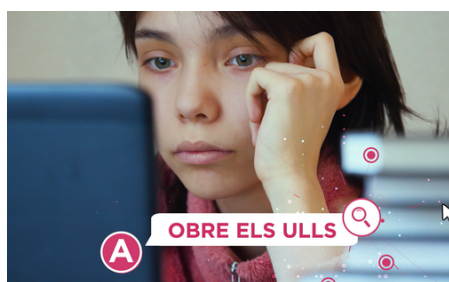
Treball en equips: reparteix "targetes de comentaris tòxics" extretes de les xarxes socials. Cada grup ha de reescriure la resposta aplicant estrictament la fórmula dels quatre passos.

3. Evidència / producte de la sessió (15 min)

- Lliurable: cada alumne publica al seu dossier digital o redacta la plantilla següent amb una "fórmula de contranarrativa", fent servir l'estructura: "Quan veig... em sento... perquè necessito... així que et demano...".



Esquema del model de comunicació no violenta (infografia):



En el moment d'enfrontar-te a un discurs d'odi, t'has d'aturar i pensar:

Què vol dir, aquest contingut? És informació o és una opinió? Aquest missatge ataca o estigmatitza una persona o un grup de persones?



No et quedis només amb una mirada, cerca altres fonts:

D'on ve, el missatge? Tinc tota la informació, o el contingut està editat i només en mostra una part? Hi ha altres opinions, sobre això?



No comparteixis odi, viralitza missatges de pau:

Quins continguts m'interessen i aporten una mirada positiva i crítica del món? Quins missatges puc construir per donar a conèixer la meua opinió mentre alhora respecto la de l'altra persona?

Com a **participants actius en l'entorn digital i en el món real**, davant d'un missatge d'odi hem de:

1 Descriure allò que passa (sense jutjar) i expressar com em fa sentir.

2 Identificar què és important: el respecte, la igualtat, els drets de tothom, la diversitat de veus, el diàleg.

3 Proposar alternatives i/o peticions que promoguin el respecte, una convivència pacífica, la diversitat de veus davant un mateix tema i entorns inclusius i segurs per a totes les persones.

Sessió 5: Simulacres de mediació (el mirall de l'ONGD SED)

En aquesta sessió passem de la teoria a la pràctica internacional i comunitària, i analitzarem com l'ONGD SED treballa la pau en territoris amb conflictes històrics complexos, com ara els de Colòmbia o Hondures.

1. Presentació de casos d'estudi (15 min)

Divideix la classe en dos grans blocs i assigna'ls un context real per analitzar la "pau en la pràctica":

- **Context A (Colòmbia):** processos de reconciliació comunitària i restauració del teixit social després de dècades de conflicte armat intern. Enfocament en com els joves s'organitzen per crear espais de diàleg segurs.

Referència: Genially SED. Complementar amb [‘Rutes del conflicte’](#) a la secció de [‘La pau al territori’](#).

- **Context B (Hondures):** experiències de construcció de pau a través de l'art, la cultura i l'educació per a la prevenció de la violència urbana i juvenil enfront del control territorial de les maras o bandes criminals.

Referència: Genially SED. Complementar amb el [blog de Nacions Unides a Hondures](#) i l'article de la Secretaria d'Educació del Govern de la República d'Hondures.

2. Dinàmica de joc de rols: mediació entre iguals (25 min)

Aquesta activitat aborda situacions relacionades amb l'assetjament, l'exclusió social, la discriminació i altres formes de violència que poden resultar properes a les experiències personals de l'alumnat. Per aquest motiu es recomana als docents valorar prèviament les característiques i circumstàncies del grup abans de desenvolupar la dinàmica. És possible que alguns participants n'hagin viscut, estiguin vivint o coneguin situacions similars a les que es plantegen a l'activitat. En aquests casos s'aconsella generar un clima de confiança, respecte i cura mútua, i evitar en tot moment exposar experiències personals de manera involuntària, alhora que es garanteix que la participació sigui sempre voluntària.

Fase D: aplicació i producte final

Objectiu: incidència social.

Activitat: crear continguts en el marc de la campanya Viralitzem la pau. L'alumnat ha de produir continguts digitals (vídeos, fils, infografies) que facin servir l'«ètica de la cura» per contrarestar el discurs d'odi i la cultura de la cancel·lació.

Metodologia: Aprenentatge basat en projectes (ABP) i treball cooperatiu (rols d'agència de comunicació: guionista, dissenyador/editor, documentalista, portaveu...).

1. Elecció de la temàtica i la 'lupa de Lederach'

Els equips trien una temàtica concreta sobre la qual s'acostuma a abocar l'odi o la desinformació a les xarxes (ex.: racisme/migració, transfòbia/LGTBIfòbia o la estigmatització de la joventut). Utilitzant la "lupa de la transformació" de Lederach, han d'identificar:

- La superfície: quins insults o dinàmiques de cancel·lació es veuen a les pantalles?
- La arrel estructural: quines pors, prejudicis o biaixos algorísmics alimenten aquest odi?

2. Aplicació de l'ètica de la cura

Abans de dissenyar l'equip ha de redactar el Manifest de Cura del seu contingut. Per complir amb aquest enfocament, el guió de la seva publicació ha de respectar tres regles estrictes:

- Humanitzar, no pas assenyalar: no s'ataca ni es cancel·la les persones que han iniciat l'odi; se'n desmunta l'argument de manera estructural.
- Validar la vulnerabilitat: mostrar com afecta aquest discurs a persones reals (fomentant l'empatia).
- Oferir sortida: el missatge no ha de ser de confrontació ("som millors que ells"), sinó d'invitació a la reflexió comunitària ("cuidar-nos a les xarxes és cuidar-nos a la vida real").

Plantilla guiada per a l'activitat en equips:

Comentaris d'odi	Què veig? (Fet) / Com em fa sentir? (Emoció)	Què necessito?	Què puc demanar? / Com ho demanaré? (Infografia, vídeo, etc.)
«Quina colla de ganduls i d'ignorants! No teniu ni idea del que és treballar, només sabeu queixar-vos a internet. Generació de vidre de merda.»			
«Heu vist la foto que han penjat? Fa molta vergonya. De debò, algú hauria de dir-los que deixin de fer el ridícul.»			
«Cancel·lació ja! Que Deguin que aquí no els volem»			
«No us en refieu. Compartiu això perquè tothom sàpiga com són.»			

3. Producció en el format triat

Seguint les pautes del DUA, cada equip tria el format en què millor destaquin les seves habilitats:

- Opció A (els fils de la pau): un fil argumental detallat (per a plataformes com X o Threads) que utilitzi dades contrastades i infografies a fi de desmuntar una falòrnia d'odi de manera rigorosa i serena.
- Opció B (vídeo de conscienciació): un vídeo d'1 minut en format vertical en què s'escenifiqui un procés d'exclusió/cancel·lació digital i es mostri com es pot trencar la cadena mitjançant el suport mutu (mediació virtual).
- Opció C (infografia d'impacte): una peça visual a Canva o Genially que resumeixi l'impacte psicològic de l'odi en la joventut (connectant amb la dada del 83% dels joves afectats) i aporti pautes per navegar de forma segura.

Activitat: “Les vacunes digitals” (vídeos curts o infografies)

Objectiu: crear peces de contingut breus i directes que serveixin com a "antídot" immediat davant comentaris hostils reals, utilitzant de manera estricta els quatre passos de la comunicació no violenta (CNV).

Format: vídeos curts (TikTok/Reels) o microinfografies (format *sticker* o *post* quadrat).

1. El "banc de toxines": el docent facilita als alumnes comentaris hostils, *trolejos* o atacs verbals reals.

2. El Laboratori de la vacuna (aplicació de la CNV): Els alumnes han d'aplicar la fórmula matemàtica de la CNV (Marshall Rosenberg) per desactivar l'hostilitat del comentari. Als seus equips, tradueixen l'agressió omplint la plantilla dels quatre components:

- **Observació (fets objectius, sense jutjar):** *"Quan llegeixo comentaris que utilitzen etiquetes com 'generació de vidre de merda' i insults..."*
- **Sentiment (des del 'jo'):** *"...em sento frustrat i poc escoltat..."*
- **Necessitat (humana i universal):** *"...perquè necessito que quan parlem sobre el futur laboral de la joventut ho fem des del respecte mutu i valorant el nostre esforç..."*
- **Petició (acció concreta i en positiu):** *"...així doncs, et proposo debatre amb dades concretes d'atur juvenil, en lloc de desqualificacions. Què et sembla?"*

3. Gravació o disseny de l'antídoto: un cop redactada la fórmula, l'alumnat crea el producte final:

- **Si trien fer un vídeo curt (TikTok/Reels):** graven un vídeo utilitzant la funció de "pantalla verda" o "duet". Darrere d'ells apareix el comentari hostil distorsionat; l'alumne, mirant a càmera amb to serè, assertiu i ferm, recita la "vacuna" de CNV que han redactat. El contrast entre l'agressivitat del text escrit i la pau/fermesa del vídeo genera un gran impacte visual i pedagògic.
- **Si trien infografia/sticker:** dissenyen una targeta visual molt potent i estètica amb el text de la CNV redactat de manera neta i moderna. L'objectiu ideal és que aquestes microinfografies puguin ser utilitzades de manera real com a resposta en fils de comentaris en què s'estigui produint un linxament digital.

4. Mesures d'atenció a la diversitat

El disseny d'aquesta situació d'aprenentatge es fonamenta en un enfocament inclusiu de "bon tracte" i "entorn segur", en el qual l'error no es penalitza, sinó que es gestiona de manera constructiva com una part natural del procés d'aprenentatge. Com que es tracten temes d'alta sensibilitat (com ara el discurs d'odi, l'assetjament digital o els conflictes geopolítics), es prioritza el suport graduat afectiu i cognitiu amb l'objectiu de garantir que tot l'alumnat se senti protegit i celebrat en la seva singularitat.

Per donar resposta a la diversitat de l'aula de Batxillerat de manera sistemàtica, s'apliquen les següents mesures basades en les pautes DUA:

A. Múltiples formes d'implicació:

- Optimització de la rellevància i el valor: connectar els continguts teòrics de la pau positiva i la CNV directament amb les seves vivències digitals quotidianes (xarxes socials), la qual cosa incrementa l'interès intrínsec dels alumnes.
- Foment de la col·laboració i la comunitat: les activitats de debat, els simulacres de mediació i la creació de campanyes s'organitzen mitjançant aprenentatge cooperatiu amb uns rols definits. Això permet que l'alumnat amb dificultats d'interacció social (ex.: estudiants amb TEA o tímidesa extrema) participi des d'un rol adaptat a les seves fortaleces (com ara el d'analista de dades o dissenyador gràfic).
- Entorn segur pel que fa a l'error: durant els tallers de comunicació no violenta (CNV) i les simulacions de mediació, s'estableix la norma explícita que "equivocar-se en la fórmula és el primer pas per aprendre-la". L'aula es converteix en un laboratori lliure de judicis.

B. Múltiples formes de representació:

Flexibilitat en el format de la informació: per a l'anàlisi dels conflictes internacionals (Sudan, Haití, Colòmbia, Hondures) i el marc normatiu (Constitució, LOPIVI), la informació no es limita als textos escrits tradicionals. Es faciliten suports alternatius com:

- Gràfics interactius i mapamundis visuals (per als biaixos i dades de gènere).
- Píndoles de vídeo i pòdcast (per al context geopolític).
- Transcripcions de lectura fàcil i organitzadors visuals per guiar el model dels quatre passos de la CNV.
- Ús de referents diversos com a suport graduat: s'introdueix l'estudi de figures històriques i contemporànies amb realitats culturals, geogràfiques i de capacitats molt diverses (com ara Malala Yousafzai o Nelson Mandela). Aquests referents demostren de manera tangible que la construcció de la pau no és pas un concepte teòric elitista, sinó un compromís social accessible i realitzable per part de qualsevol persona, independentment del seu origen o punt de partida.



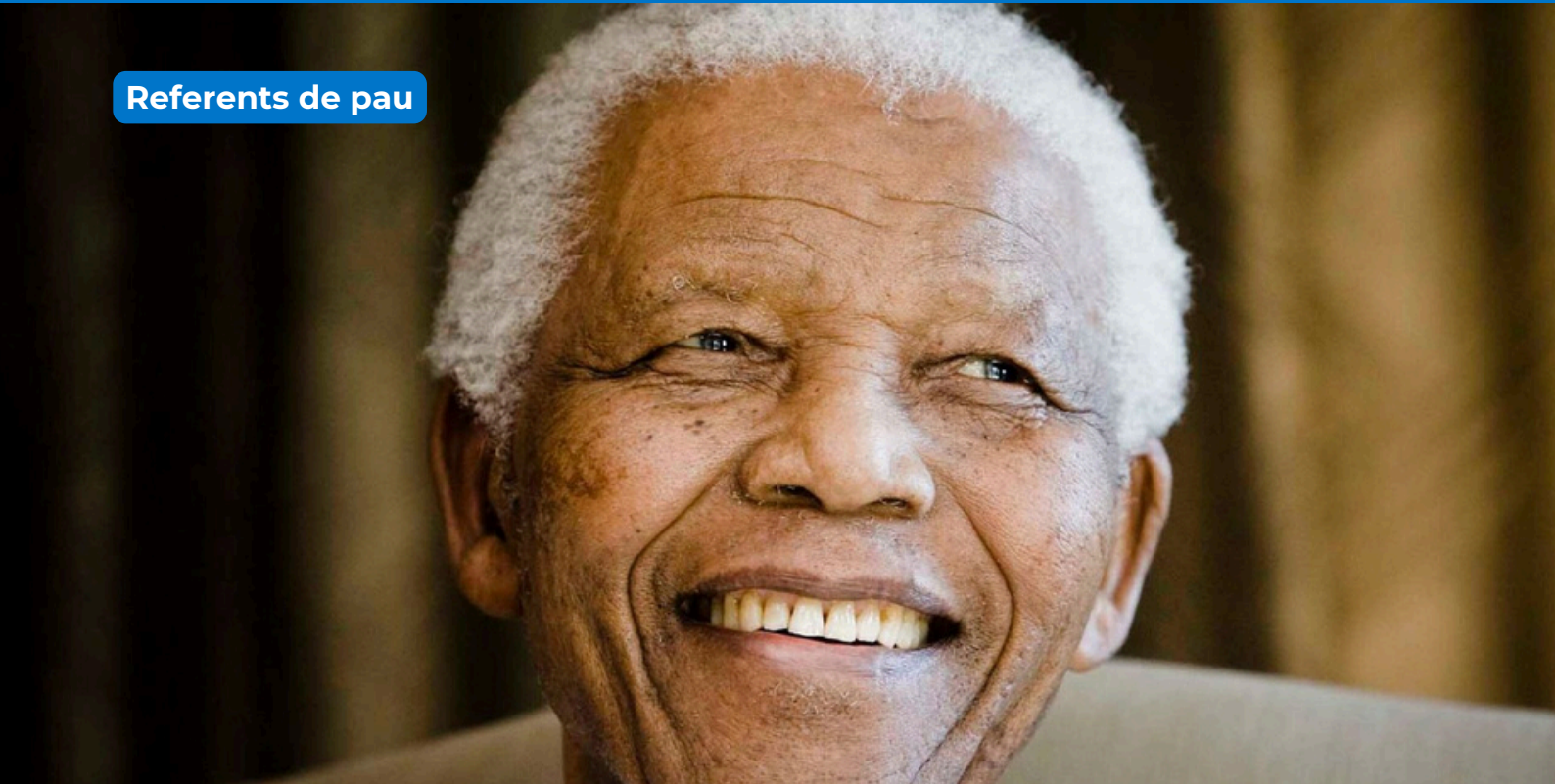
Referents de pau

Malala Yousafzai (La pau des de la joventut, la identitat i la vulnerabilitat)

L'alumnat sol percebre els grans assoliments històrics com una cosa llunyana. Malala personifica com una adolescent, en un context d'opressió extrema i havent patit una agressió directa, alça la veu emprant la paraula com a única eina. A l'aula s'analitza el seu discurs davant la ONU per empoderar els alumnes i demostrar que l'edat, el gènere o la procedència no són barreres per exercir una ciutadania activa (connecta amb les "vacunes digitals").



Referents de pau



Nelson Mandela (La pau des de la resiliència i la justícia restaurativa):

Mandela il·lustra que la pau no és l'absència de tensions (pau negativa), sinó la cerca activa de la justícia i la reconciliació (pau positiva). S'estudia la seva política de reconciliació després de 27 anys de presó per analitzar com va prioritzar el diàleg i la reparació comunitària en lloc de la venjança o la cancel·lació de l'opressor. Demostra que qualsevol persona pot ser un agent actiu de transformació pacífica.

C. Múltiples formes d'acció i expressió:

- Varietat en els productes d'avaluació: en el disseny de la campanya Viralitzem la pau i les Vacunes digitals, es trenca el monopoli de l'examen escrit o l'exposició oral rígida. L'alumnat pot triar com vol expressar el que ha après segons les seves capacitats i talents:
- Expressió escrita: redacció de fils argumentals en xarxes de text.
- Expressió visual/artística: disseny d'infografies, cartells o recursos digitals dinàmics.
- Expressió audiovisual i cinestèsica: gravació de vídeos curts (TikTok/Reels) o dramatització a l'aula.
- Suports graduats: per als alumnes que presentin dificultats en l'estructuració lingüística, es proporcionen plantilles amb estructures gramaticals preestablertes per a la CNV ("Quan veig [fet]... em sento [emoció]...").

D. Mesures específiques d'adaptació:

- Per a alumnes amb altes capacitats intel·lectuals: se'ls proposarà liderar la investigació tècnica dels algorismes de recomanació, aprofundint en la manera com la intel·ligència artificial i el machine learning (aprenentatge profund) modelen el comportament social modern.
- Per a alumnes amb TDAH o dificultats d'atenció: es fragmenten les tasques complexes de la seqüència didàctica en micropassos amb metes a curt termini (ex.: "Pas 1: triar el comentari; Pas 2: detectar el fet; Pas 3: redactar l'emoció"). Les sessions s'alternen amb moments de debat actiu amb treball tècnic en dispositius per mantenir els nivells d'estimulació.

5. Avaluació

L'avaluació d'aquesta activitat no se centra únicament en l'adquisició de coneixements, sinó especialment en la capacitat dels alumnes per reflexionar sobre el seu propi comportament, reconèixer la influència del grup en les seves decisions i prendre consciència de les conseqüències que les seves accions poden tenir sobre altres persones. Es persegueix afavorir l'autoconeixement, el pensament crític i la responsabilitat personal, a més de promoure una participació més conscient, empàtica i respectuosa tant en els entorns presencials com en els digitals.

5.1. Instruments d'avaluació i qualificació

La qualificació global de la SdA es desglossa en tres grans blocs, que combinen l'heteroavaluació 40% (docent), la coavaluació 30% (entre iguals) i l'autoavaluació 30% (individual):

5.1.1. Avaluació

Portafolis digital de la campanya: El dossier digital (allotjat en eines com Google Sites, Padlet o el quadern digital de l'alumne) és l'evidència del progrés continu. No només recopila els productes finals (vacunes digitals i infografies/vídeos), sinó també les fases prèvies d'investigació (mapes de conflictes del Sudan/Haití, l'anàlisi del cicle de l'algorisme d'odi i els esborranys de la CNV).

Rúbrica d'avaluació

Criteri d'avaluació / Competència	Insuficient (1-4)	En procés (5-6)	Avançat (7-8)	Excel·lent (9-10)
Rigor en l'anàlisi estructural (lupa de Lederach)	Es limita a descriure la violència visible sense analitzar-ne les causes subjacents ni dades geopolítiques.	Identifica algun factor econòmic o social dels conflictes, però de manera superficial.	Analitza amb claredat les arrels estructurals (recursos, bretxa de gènere) basant-se en fonts fiables.	Vincula de manera excel·lent la desinformació digital amb la violència estructural i les dades de desigualtat global.
Eficàcia de l'impacte digital i contranarrativa	El contingut creat pot generar més confusió, és pla o reproduïx dinàmiques de confrontació.	El missatge és pacífic, però li manca força visual o argumental per contrarestar un discurs d'odi.	La peça és atractiva, desmunta un prejudici amb dades i ofereix alternatives constructives de debat.	Gran potencial de viralització positiva; fa servir un disseny impecable que neutralitza immediatament la cultura de la cancel·lació.
Ús d'eines tecnològiques i accessibilitat	Formats rígids, amb problemes de disseny o de redacció que en dificulten del tot la comprensió.	Utilitza la tecnologia de manera bàsica sense aprofitar opcions multimèdia ni criteris mínims DUA.	El producte és estèticament net, empra recursos audiovisuals i respecta la diversitat del públic.	Domini excel·lent dels llenguatges digitals (vídeo/infografia); estructura totalment accessible i inclusiva.

5.1.2. Coavaluació entre iguals: cercles de diàleg

Durant la darrera sessió, les vacunes digitals i els continguts de la campanya s'exposen en un format de cercle de diàleg. Aquest espai horitzontal permet que l'alumnat avalui el treball dels seus companys d'una manera constructiva, fent servir una rúbrica de coavaluació centrada en l'assertivitat i el respecte mutu.

Rúbrica de coavaluació per als cercles de diàleg:

Cada equip avalua un altre grup fent servir la matriu següent, en què es promou el feedback positiu:

Dimensió per avaluar	Nivell baix	Nivell mitjà	Nivell alt
Aplicació de la CNV	No s'aprecien els quatre passos de la comunicació no violenta. La resposta és reactiva o punitiva.	S'identifiquen l'observació i el sentiment, però la petició final no és clara o és imprecisa.	Aplica la fórmula completa (fets, emoció, necessitat, petició) de manera totalment assertiva i pacífica.
Enfocament de "bon tracte"	El to del contingut jutja, etiqueta o cancel·la la persona que va emetre el comentari hostil.	El to és correcte, però se centra només a defensar-se en lloc de cuidar l'entorn virtual comú.	Desmunta l'argument amb fermesa i calma, cuidant la dignitat de totes les persones implicades en el fil.
Aportació crítica	No genera cap reflexió nova; és un contingut predictable que no aporta cap valor al debat social.	Convida a la reflexió de manera tímida o recurrent a tòpics poc profunds sobre la pau.	Trenca la "bústia de filtre" i obliga l'espectador a qüestionar de manera activa els seus propis biaixos a les xarxes.

5.1.3. Autoavaluació

Com a tancament indispensable de la SdA, i en consonància amb l'ètica de la cura, cada estudiant elabora, de manera individual, un diari d'aprenentatge en el seu dossier. Aquesta autoavaluació fuig dels estàndards mecànics i situa l'alumne davant la seva pròpia responsabilitat digital i interpersonal.

La reflexió obligatòria s'articula al voltant del següent eix conductor:

« Aquesta activitat ens ajuda a cuidar-nos millor a nosaltres mateixos i als altres en els entorns que habitem quotidianament? »

Guió d'autoavaluació per a l'alumnat:

A fi de facilitar la profunditat en la resposta, els alumnes han de desenvolupar la seva redacció responnent a aquests indicadors:

- Autocura: quan navego per les xarxes socials i consumeixo o participo en debats tensos, sé identificar el moment en què m'afecta emocionalment? Quines eines de contenció (físiques o emocionals) he descobert en aquesta SdA per protegir la meua pròpia salut mental enfront de la toxicitat digital?
- Cura de l'altre: he estat conscient d'haver participat alguna vegada (per acció o per omissió, donant un m'agrada o compartint-ho) en un linxament digital o en una conducta pròpia de la cultura de la cancel·lació? Com canvia la meua manera de comentar a partir d'haver conegut el model de la Comunicació No Violenta?
- Compromís comunitari: ¿Ara entenc la pau no pas com una cosa utòpica que signen els governs a la ONU, sinó com una pràctica diària accessible per part meua (seguint els exemples de Malala o Mandela) cada vegada que decideixo no contestar amb odi a una provocació a internet?

T'agradaria compartir els resultats de la classe?

Envia'ns els materials (fotos, vídeos i resum de l'activitat) a
comunicacion@sedongd.org

*Des de l'ONGD SED anirem publicant els treballs als nostres canals amb l'únic objectiu de **viralitzar la pau i fer visible l'impacte de la campanya**.*

Avalua el material!

Envia'ns la teva ressenya fent servir el [formulari](#) següent.

A l'ONGD SED només tractarem aquestes dades amb la finalitat d'avaluar l'impacte de la campanya, a més d'identificar i valorar les possibilitats de millora de cara a futures accions.

